

מפת הממדים להערכה מעצבת של מורים ומורות

תיאורים
התנהגותיים

מחויבות לתלמידים/תלמידות ולבית הספר

- 4 קשר עם התלמידים
- 5 מענה מותאם אישית
- 6 שותפויות להצלחת התלמידים ובית הספר

מומחיות בתחום התוכן ובהוראתו

- 7 הבניית ידע ופיתוח חשיבה
- 8 פיתוח מיומנויות רגשיות וחברתיות
- 9 חינוך לערכים

ניהול ההוראה והחינוך

- 10 תכנון ההוראה וארגונה
- 11 יישום תהליכי הוראה וחינוך
- 12 הערכה ומשוב

המורה כאדם לומד

- 13 למידה והתמקצעות לאורך הקריירה
- 14 למידה שיטתית מהעשייה
- 15 למידה עם עמיתים

תיאורים התנהגותיים למרכיבים במפת הממדים להערכה מעצבת של מורים ומורות

מסמך זה כולל תיאורים התנהגותיים לכל אחד מהמרכיבים במפת הממדים המשמשת להערכה מעצבת של מורות ושל מורים במהלך רצף הקריירה. מטרתו של מסמך זה היא לסייע בחידוד המשמעויות אליהם מתייחס כל מרכיב במפת הממדים, ובכך לקדם שפה משותפת בנוגע להוראה איכותית, לאפשר שיח מעמיק בין עובדי ההוראה, לקבוע יעדים ולוהות את צורכי ההתפתחות המקצועית שלהם.

בכתיבת התיאורים ההתנהגותיים לקחו חלק נציגים שונים של יחידות המטה במשרד החינוך: מינהל חברה ונוער, מינהל פדגוגי, מזכירות פדגוגית, מינהל החינוך הממלכתי-דתי, מינהל מדע וטכנולוגיה, מדען ראשי, מנהל עובדי הוראה, ובנוסף התקיימו התייעצויות עם מורים מתחומי דעת מגוונים ומשלבי הגיל השונים.

התיאורים ההתנהגותיים במסמך הנם בשלב הטיוטה, ואנו מזמינים אתכן ואתכם - מפקחות ומפקחים, מנהלות ומנהלים, מורות ומורים, מדריכות ומדריכים, מכשירות ומכשירים במוסדות ההכשרה - וכל מי שנושא זה קרוב לליבו, להעביר לנו התייחסויות, הערות, הארות וכל מחשבה נוספת העשויה לסייע בשיפור מסמך זה, כך שיסייע לכם בקידום עבודת ההוראה.

הערות, שאלות והצעות ניתן לשלוח לכתובת המייל:
hadracha.rama@education.gov.il

קשר עם התלמידים

מרכיבים

היכרות טובה עם התלמידים ועם עולמם

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

- מקיים **שגרת מפגשים אישיים** (ולא רק ברגעי משבר) ודיאלוג פורמאלי ולא פורמלי עם תלמידות ותלמידים
- יוזם פעולות שונות, בין היתר בשיתוף בעלי תפקידים שונים, על מנת לקבל **תמונה רב-מימדית על עולמם** של תלמידות ותלמידים ותחומי העניין שלהם, כולל בעזרת מטלות לימודיות
- קשוב למידע העולה מהורים ומחברים על **עולמו של התלמיד ואתגרים עמם הוא מתמודד**
- **לומד מהתלמידות והתלמידים על עולמם ותחומי העניין שלהן/ם**
- מזדהה **מצבי סיכון ופועל בהלימה למצב** ובמידת הצורך משתף אחרים (מורים מקצועיים, יועצת, מדריכים, אחר)
- שולט בשמות התלמידות והתלמידים
- עושה מאמצים לתת **מענה לצרכים אישיים ולימודיים** של התלמידים
- מקיים, על פי צורך, ביקורים אצל תלמידים ותלמידות **להכרות הדדית ובלתי אמצעית עם הבית**
- מכיר את **נקודות החוזק והחולשה** של התלמיד/ה
- **מגיע לתחרויות/מופעים/אחר** שהוא הוזמן אליהם ע"י התלמידות והתלמידים
- צופה בתלמידים במהלך ההפסקות במטרה לבחון **פן התנהגותי-חברתי** ולסייע במידת הצורך

קשר חם, דואג ואכפתי עם הילדים

- נוקט פעולות **המעידות על יחס חם, דואג ואכפתי** לכלל התלמידות והתלמידים (לדוגמא, ברכות בימי הולדת, התייחסות לאירועים אישיים, קשר בזמן העדרות, תשומת לב לשינויים חיצוניים, התעניינות בתלמיד/ה, הקשבה לצרכי התלמיד/ה ועוד)
- מבטא **חום דאגה וכבוד** באינטראקציה מורה-תלמידה ותלמיד (פעולות לדוגמא: עזרה לימודית, דיאלוג מעצים הכולל הצבת גבולות, מתייחס בכבוד לתלמידים, שיח במהלך הפסקה, שיח בסוף היום, מתן חיזוקים חיוביים, הקשבה, אמפטיה, בקיאות במצב התלמיד/ה, יוזם מפגשי מורה-הורה-תלמיד ועוד)
- משמש **כתובת לתמיכה ולעזרה** לתלמידות ולתלמידים (למשל, לתלמידות ולתלמידים ידוע כיצד ומתי ניתן לפנות למורה בזמן שעות בית הספר ומעבר להן, יומן אישי מורה-תלמיד/ה ועוד)
- מאפשר **שיח פתוח ודיאלוג** עם תלמידותיו ותלמידיו
- פועל **לטיפוח הכיתה כקבוצה חברתית** ומטפח איירה חברתית חיובית בכיתה (לדוגמא, גיבוש כיתה, פעילות קהילתית-כיתתית, משחקי חברה בהתאמה לצרכי הכיתה, ערבי כיתה ועוד)
- מתייחס לכל התלמידות והתלמידים בשוויון/שומר על גישה שוויונית והוגנת
- **משתף ומעדכן את ההורים** בחוזקות/העדרויות/הצלחות ועוד (למשל, שיחה טלפונית עם ההורים אחת לשבוע, דף קשר חודשי להורים)
- מקיים שגרת מעקב שבועית עם תלמידים (על פי צורך)
- מדבר עם תלמידות ותלמידים **בגובה העיניים** ולא בהתנשאות

שמירה על כללי אתיקה ויחסי כבוד ואמון

- פועל תוך שמירה על כללי **אתיקה מקצועית** בארבעה תחומים:
 - היחסים עם התלמידות והתלמידים
 - היחסים עם ההורים
 - היחסים עם עמיתות ועמיתים
 - מחויבות לאיכות הפרופסיה ולמעמדה בציבור (אלוני)
- פועל **לטיפוח יחסי כבוד ועזרה הדדית** בין התלמידות והתלמידים בשיעור ומחוץ לו
- מקיים **שיח מכבד** הנותן מקום לתלמידים להביע את עצמם
- פועל לטיפוח **יחסי כבוד ועזרה הדדית** בקרב הצוות כולו והצוות המקצועי
- שומר על מרחק הדדי בין מורה-הורה וכן מורה-תלמיד. כגון: לא להשתתף ב-WhatsApp כיתתי, שעות קבועות לדיבור בטלפון וכו'
- שומר על **צנעת הפרט, פרטיות וסודיות המידע**

מענה מותאם אישית

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

מרכיבים

- מתעדכן **בידע מקצועי בנושאי לקויות ודרכי למידה מותאמות** לתלמידים בעלי צרכים חינוכיים מיוחדים
- פועל לשילוב תלמידות ותלמידים עם צרכים מיוחדים בכיתה (עולים, מחוננים, לקווי למידה, בעלי נכויות, נוער בסיכון) תוך הכרות עם מגוון גישות אפשריות לשילובם
- רואה במגוון הקיים בכיתה **משאב לחינוך ערכי**
- מקיים שיח עם תלמידים ותלמידות עם צרכים מיוחדים על העזרה הנדרשת להם

ידע עיוני ומעשי על שונות בין תלמידים, לקויות ומענה לצרכים חינוכיים מיוחדים

- פונה לבנים ולבנות במידה שווה במהלך השיעור
- נותן **משווא מקדם** ולא מוטה מגדרית לבנים ולבנות
- מתאים את השיעור לשונות המגדרית
- תכני הלימוד **משלבים ראייה מגדרית** ונושאים רלוונטיים מהתחום
- מרחיב את הידע בתחום החינוך המגדרי ומודע להטיות מגדריות בכתה ובדרכי מיגורן
- בונה סביבה לימודית בכיתה המציגה **נשים וגברים במגוון תפקידים** ללא הטיות סטראוטיפיות ומייצגת נשים וגברים כמודל להשראה
- מעודד שיתוף פעולה ללא נטיה מגדרית (למשל, במשחקים משותפים או בתוצרי למידה)
- **נותן מענה לשאלות** העולות מדיונים מגדריים בכנות וללא הסתייגות

ידע עיוני ומעשי על ההבדלים בין המינים והטיות מגדריות

- יוזם **בחירת תכנים להעמקה וללמידה עצמית** של התלמיד
- מאפשר בחירת עבודה פרטנית/קבוצתית בהתאם לרצון התלמידים ולמטרת הלמידה
- מעודד **מוטיבציה פנימית** באמצעות מתן אפשרויות בחירה במהלך הלמידה
- מעודד את התלמיד לכתוב **רפלקציה** בתהליך הלמידה
- מאפשר לתלמידים בחירת דרך ההערכה, מתוך **מספר חלופות הערכה**
- מאתגר את התלמידים עם שאלות ומציע דרכים שונות לחקור אותן
- מבהיר את משמעות המונח "בחירה" ואת יתרונות השימוש בה

מתן אפשרויות בחירה לתלמידים: בתכנים, בדרכי למידה ובהערכה

- מחבר בין התכנים הלימודיים **לחיי היום יום** של התלמידות והתלמידים
- פועל **להרחבת האחריות** שהתלמידות והתלמידים לוקחים על תפקודם
- יוזם הזדמנויות **להעצים ולפתח מסוגלות** בקרב התלמידות והתלמידים במעורבותם בחיי בית הספר
- יוזם תכניות אישיות להעלאת והעצמת המוטיבציה הפנימית
- **מתעניין בקשיים** של התלמידים ומציע דרכים להתמודדות איתם
- מבליט את תחומי חוזק אצל התלמידה והתלמיד (שירה, דרמה, אמנות...)
- מגוון את דרכי ההתערבות בהם הוא נוקט
- פועל **להעצמה אישית** ע"י מתן אפשרות לתלמידה ולתלמיד ללמוד מקצוע או נושא שמעניין אותם

טיפול הכוונה עצמית, סקרנות והנעה ללמידה

- **מבטא ציפיות גבוהות ואחריות להישגים** (לימודיים, רגשיים, חברתיים וערכיים) מתלמידותיו ומתלמידיו תוך הכרה בייחודיותן ובייחודיותם (למשל, בניית תל"א)
- **מרחיב את מעגל הציפיות והאחריות** להצלחת תלמידותיו ותלמידיו אצל מורים עמיתים
- מעודד תלמידות ותלמידים להציב מטרות מאתגרות (גבוהות) ולא שגרתיות ומלווה אותם ביישומן
- יוצר **הזדמנויות לעזרה הדדית ושיתוף פעולה** בין תלמידות ותלמידים
- מזמן לתלמידים פעילויות היוצרות אתגר (לימודי, רגשי-חברתי, ערכי) מותאם אישית
- משלב **מענים** לתלמידים ולתלמידות בעלי **יכולות לימודיות גבוהות** (כמו, מטלות בחירה, אולימפיאדת מדעים, קבוצת אתגר, מרכזי העשרה)
- **משלב כלים מתוקשבים** (כמו, אפליקציות, סרטונים, שירים) בתהליך הלמידה לצורך התאמת המשימה לצרכי התלמיד תוך התחשבות בצרכים מיוחדים ו/או לצורך למידה חזותית/שמיעתית ועוד

יצירת אתגר לתלמידים וטיפול ציפיות גבוהות שלהם מעצמם

שותפויות להצלחת התלמידים ובית הספר

מרכיבים

שותפות עם מורים עמיתים, צוות רב- מקצועי ובעלי תפקידים

- **מקדם או יוזם שיתוף פעולה** עם מורים עמיתים ו/או עם צוות רב מקצועי ובעלי תפקידים לקידום תהליכי הוראה-למידה-הערכה של תלמידות ותלמידים
- **מערב את הצוות הטיפולי** מיד עם הפעלת גילויים ראשונים של קשיים רגשיים, התנהגותיים וחברתיים ברמת היחיד והקבוצה
- **מיישם את תכנית הפעולה** שסוכמה ומנהל מעקב ובקרה על יישום התכנית, תוך רגישות למקרים בהם יש צורך בגמישות ביישום תכנית הפעולה ועדכונה תוך כדי ביצוע
- **מעורר אמונה בקרב צוות בית הספר** וגורמי הסיוע הבית-ספריים ביכולת של תלמידותיו ותלמידיו

שותפות עם הורים

- מוסר להורים מידע על הנעשה בכיתה בהיבטים חברתיים ולימודיים
- **מעודד שותפות** של הורים בקידום הלמידה של ילדם/ילדם
- פועל בשיתוף ההורים בבנייה ו/או ביישום של תכניות/דרכי עבודה מותאמות לקידום הלמידה של ילדם/ילדם
- ממסד שותפות של הורים **בתכנון ובהפעלה של פעילויות בית-ספריות**
- **קשוב ואמפתי** לצרכי ההורים בשגרה ובמקרים דחופים
- **לומד** מההורים על הילד
- מתאים את תגובותיו **לתרבות ולנורמות** המאפיינות את הורי תלמידיו/משפחות תלמידיו

העצמת מנהיגות תלמידים ושיתופם בחיי בית הספר

- יוזם ומיישם **פעולות להעצמת התלמידות והתלמידים** ושיתופם בחיי בית הספר (כמו, מעורבות בקבלת החלטות, הבעת דעה, יוזמות ועוד)
- פועל **לפיתוח מנהיגות** בקרב תלמידות ותלמידים
- **מעודד יוזמות** של תלמידים בשיעור ומחוצה לו העוסקות בקהילת התלמידים

טיפול הכוונה עצמית, סקרנות והנעה ללמידה

- מחבר בין **התכנים הלימודיים לחיי היום יום** של התלמידות והתלמידים
- פועל להרחבת האחריות שהתלמידות והתלמידים לוקחים על תפקודם
- יוזם הזדמנויות להעצים **ולפתח מסוגלות** בקרב התלמידות והתלמידים במעורבותם בחיי בית הספר
- יוזם תכניות אישיות **להעלאת והעצמת המוטיבציה הפנימית**
- מתעניין בקשיים של התלמידים ומציע דרכים להתמודדות איתם
- **מבליט את תחומי חוזק** אצל התלמידה והתלמיד (שירה, דרמה, אמנות...)
- מגוון את דרכי ההתערבות בהם הוא נוקט
- פועל **להעצמה אישית** ע"י מתן אפשרות לתלמידה ולתלמיד ללמוד מקצוע או נושא שמעניין אותם

שותפות עם גורמים בקהילה

- מקדם **שותפות עם גורמים בקהילה**
- יוזם פעולות לשיתוף מגוון גורמים בקהילה במגוון תחומים
- משתף פעולה באופן עקבי עם גורמים קהילתיים כחלק **חלק משיגרת עבודתו** בבית הספר (למשל, קיים לוח זמנים שנתי לפגישות, ישנה הקצאת משאבים לצורך שיתופי הפעולה)
- יוצר **קשר רציף וארוך שנים** בין בית הספר למוקדי ההתנדבות

השתלבות יוזמה והובלה במשימות בית ספריות

- מוכן לקבל עליו **תפקידים ברמה הבית-ספרית ו/או משימות מערכתיות**
- מעורב ושותף במהלכים מרכזיים (בית ספריים, קהילתיים ועוד)
- מקדם **תהליכים חינוכיים או תהליכי הוראה מגוונים**
- העשייה וההובלה במשימות בית ספריות **אפקטיבית ותורמת** להישיג בית הספר ומימוש תכנית העבודה שלו
- יוזם/עובד עם מורים אחרים על פרויקטים משותפים
- **משתף פעולה בימי למידה ייחודיים** כמו זה"ב, יום המאה, ערכי החודש וכו'.

הבניית ידע ופיתוח חשיבה

בהערכת מורים במקצועות אמנויות וחנ"ג
ממד זה כולל גם ידע בדרכי הל"ה לטיפוח מיומנויות תחושתיות ותנועתיות

מרכיבים

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

- מגלה **בקיאות רבה בתחום הדעת**, מבין לעומק רעיונות, מושגים, עקרונות וערכים הכלולים בו
- מכיר היטב את **דרכי החקר המרכזיות** בתחום ובהוראתו
- מתבטא **בשפה מקצועית תקינה** בע"פ ובכתב (שפה מקצועית מתייחסת לאוצר מילים ומושגים בתחום הדעת הנלמד ולא לשליטה בשפה עברית/ערבית)
- מנצל הזדמנויות **להרחיב את הידע** של התלמידות והתלמידים **בשפה המקצועית של תחום הדעת**
- **משמש מקור ידע** בתחום הדעת בבית הספר ונתפס כבר-סמכא ומוביל בתחום התוכן בעיני שאר המורות והמורים
- מנצל הזדמנויות **להרחיב את הידע של עצמו** בתחום הדעת

ידע בתחום הדעת ושימוש בשפה מקצועית

- משלב בשיעור פעילויות **לטיפוח רמות חשיבה גבוהות** באמצעות יישום אסטרטגיות לטיפוח חשיבה גבוהה. כגון: שאלות פתוחות; מתן זמן לחשיבה ולארגון תשובות; עידוד שאלות של תלמידות ותלמידים; שימוש בשיגאות לשם העמקה; זימון השוואות, הכללות והמשגות; שימוש בשפת חשיבה: סיבה, ראיה, השערה; עידוד חשיבה ביקורתית; עידוד יצירתיות; קישור לידע קודם
- משתמש ברעיונות, בשיגאות או בתפיסות חבויות כנקודות מוצא לשיח, מבקש מהמשתתפים הצעות והסברים לשיגאות העולות ומעודד את התלמידות והתלמידים להטיל ספק בנוגע לעובדות/דעות/תיאוריות
- נותן הזדמנויות לתלמידות ולתלמידים להציע **מגוון פתרונות לבעיה**
- **מסתמך על ידע קודם** כבסיס לפיתוח חשיבה מסדר גבוה
- מכוון ומקדם את הדיון בכיתה בהתבסס על דברי התלמידות והתלמידים
- מגביר את המודעות לקידום **חשיבה על חשיבה** (מטה-קוגניציה, כמו: מודעות לאסטרטגיות למידה מועדפות, סגנונות חשיבה וכו')
- **מפתח פעילויות הוראה-למידה ומשאבים חדשים** להוראת התחום ומתווך אותן לצוות בית הספר ו/או מחוצה לו
- מאפשר ומעודד תלמידים לפתח תוצרים המתבססים על מיומנויות חשיבה גבוהות
- משלב פיתוח **משימות ארוכות וקצרות טווח**

בקיאות בדרכי הל"ה להבניית ידע ולפיתוח מיומנויות חשיבה גבוהות

- משלב **התנסויות מבוססות חקר שיתופי** באמצעות משחק, למידה ניידת וימי שיא מקוונים.
- מעודד סקרנות, יצירתיות וחשיבה לוגית במרחבים דיגיטליים ובלמידה מרחוק.
- מפתח יכולות תלמידים להשתמש באופן מושכל בכלי סימולציה ובמגוון מדיות לשם **הפקה והצגה של תוצרי למידה** (פרזנטציה).
- מזמן לתלמידים התנסויות המשלבות יישומים טכנולוגיים המעוררים עניין ומקדמים תהליכי **חשיבה מסדר גבוה**

ידע פדגוגי טכנולוגי בתחום הדעת

- מכיר את תכנית הלימודים במקצוע, בונה תכנון שבועי וחודשי ועוקב אחר הספק החומר
- עוקב אחר **העדכונים שחלים בתכנית הלימודים** על פי חוזרי מנכ"ל, הנחיות מפמ"רים וכד'
- יודע לנתח את תכנית הלימודים, **לפרש ולהתאים** אותה לאופיו של בית הספר ולצרכי התלמידים והתלמידות
- מנחה מורות ומורים העוסקים בהוראת התחום
- **משתתף בפיתוח מקצועי**, סדנאות/השתלמויות/הדרכות בתחום הדעת
- משתמש במערכי שיעור כתובים ויישומיים

שליטה בתכנית הלימודים

- **מקשר** בין סוגיות מרכזיות בתחום הדעת לבין סוגיות רלוונטיות **בתחומי דעת אחרים** התורמים להבנת תחום הדעת.
- משכיל לחבר בין הנלמד לחיי היומיום באופן התורם לעניין ומוטיבציה ללמידה
- פועל להרחבת הידע וההבנה של **היבטים בין-תחומיים** ומשמעותם להבנת תחום הדעת ומיישם בהוראה
- מכיר **מגוון של מקורות להרחבת ידע ודעת**.

קישור לתחומי דעת אחרים ולחיי היומיום

פיתוח מיומנויות רגשיות וחברתיות

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

מרכיבים

ידע פסיכופדגוגי

- פועל להרחבת הידע בתחומי הפסיכופדגוגיה: התפתחות, רגשי, חברתי ותיאוריות למידה (מוטיבציה)
- בעל יכולת ליישם את הידע הפסיכופדגוגי בתהליכי ההוראה, הלמידה, ההערכה, התכנון והביצוע
- מתאים את המענים לצרכים המשתנים של התלמידות והתלמידים
- מקיים בכיתתו אקלים חברתי מיטבי בו מתקיים שיח תלמיד-תלמיד, תלמיד-מורה, מורה-מורה

היכרות עם תכניות לימודים לפיתוח מיומנויות רגשיות וחברתיות ואקלים חינוכי מיטבי

- מנחה בכיתתו בקבוצות קטנות או במליאה שיח רגשי
- מיישם בכיתתו עקרונות של אקלים חינוכי מיטבי ומקדם פעולות לקבלת השונות
- מעודד תלמידים לשתף, להביע רגשות ולקיים שיח רגשי עם חבריהם וחברותיהם
- מנחה בכיתתו כל תלמיד באופן אישי, מנהל שיח אישי מניס, מקשיב, מעודד ומכיר כל תלמיד
- מעודד תלמיד לקחת חלק בפעילויות בלתי פורמאליות
- נותן משוב לתלמידה ולתלמיד גם במישורים הרגשיים/חברתיים בתוך שיח/דיאלוג
- משתלם בתחומים רגשיים/חברתיים

בקיאות בדרכי הל"ה לפיתוח מיומנויות רגשיות וחברתיות בתחומי הדעת

- משרד הרגשת אמון, בטחון ונוחות לתלמידות ולתלמידים
- מזמן לתלמידים התנסויות או מפגשים כיתתיים/קבוצתיים לרכישת מיומנויות חברתיות וערכיות
- מקדיש זמן לשיתוף פעולה ועבודת צוות
- מתרגל עם התלמידות והתלמידים מיומנויות תקשורת בין-אישית (כמו, הקשבה פעילה)
- משמש דוגמה אישית להתייחסות מכבדת לעמדות שונות ולפתרון קונפליקטים על בסיס הוגנות וצדק
- מפעיל תכנית התערבות מובנית לקידום מיומנויות חברתיות ורגשיות ומבצע מעקב והערכה של התהליך
- מקיים תהליכי מעקב ומשוב על שינויים והתפתחות חברתית בכיתה
- מקיים פעולות חוץ בית ספריות שמעודדות הכרות עם הפן הרגשי והחברתי

חינוך לערכים

מרכיבים

ידע על תפיסות ודילמות ערכיות

היכרות עם תכניות לימודים לחינוך ערכי

בקיאות בתפיסות חינוכיות ובדרכי הל"ה בחינוך לערכים, לזהות ולמעורבות

קישור להיבטים ערכיים בנושאים הנלמדים, באקטואליה ובחיי התלמידים

ראיית הרצף החינוכי-ערכי בין הנעשה בבית הספר והפעילות אחרת הלימודים

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

- מזהה סוגיות ודילמות מוסריות במהלך הלימוד בכיתה ומאפשר **נקיטת עמדה מנומקת/ מאפשר הצגת עמדות מנוגדות** זו לזו תוך כדי כיבוד הדדי
- מפנה את תשומת לב התלמידות והתלמידים **לסוגיות מוסריות** העולות תוך כדי ההוראה והלמידה או בסיטואציות חברתיות בהפסקה/טיולים וכד'
- מאפשר **עיסוק בדילמות ערכיות** תוך כדי דיון, שאילת שאלות, הבעת דעה אישית וקבלת החלטות
- מטפח תחושת שייכות ומעורבות חברתית לבית הספר ולכיתה

- פועל להבנת חשיבות **שיתוף הפעולה ועבודת צוות** ומעודד מחויבות של התלמידות והתלמידים לקבוצה
- מאפשר **הזדמנויות לתרום לכיתה ולחברי הכיתה** במסגרת השיעור (האצלת סמכויות, חונכות, דאגה לתלמידים חסרים ועוד)
- משלב ערכים יום יומיים כגון: הצבעה, תודה, בבקשה, כיבוד חברים ועוד במהלך השיעור
- מיישם באופן משמעותי ועקבי את תכנית הלימודים בחינוך לערכים (למשל, מפתח הלב)
- **מתעניין בדעתם של התלמידים** ומרחיב את האופקים שלהם בעניין
- מביא לידי ביטוי בהוראה **ערכים התואמים את חזון בית הספר**

- מתייחס להיבטים הערכיים העולים מתכנית הלימודים
- בונה **יחידות לימוד משלבות ערכים** בתחום הדעת הנלמד
- מקדם **יוזמות למעורבות חברתית** הנוגעות לתחום הדעת הנלמד
- מחבר בין הנלמד בתחום הדעת לבין הלמידה בתחומים חברתיים וערכיים
- מקיים **שיח רפלקטיבי** על ההתנסויות השונות

- מתייחס **לאירועי השעה בבית הספר ובחברה** ומקיים דיונים רלוונטיים לסדר היום הציבורי
- מזהה הזדמנויות להעלות נושאים אקטואליים
- **משלב תחומי דעת אחרים** כדי להדגיש את חשיבות הערכים
- מאפשר לתלמידים הזדמנויות להעלות **נושאים אקטואליים**
- מתייחס לאירועים המתרחשים בקרב התלמידים ומעלה נושאים הקשורים בזה לדיון בכיתה

- מאפשר **התנסות במעורבות ובנתינה לזולת** במגוון מסגרות כמו חונכות, תלמיד-מורה, תפקיד לכל ילד ועוד
- מעודד **פעילות התנדבותית** בשעות הלימודים ולאחריהן
- מחבר בין תכני הלימוד לתחומי העניין/עיסוק של התלמידות והתלמידים
- נותן **דוגמה אישית** ע"י נתינה ומעורבות חברתית מעבר לשעות העבודה

ניהול ההוראה והחינוך

טיוטא

תכנון ההוראה וארגונה

מרכיבים

ניסוח בהיר ומותאם של מטרות ויעדים, ברמת תלמיד/ה, קבוצה וכיתה

התאמת דרכי הל"ה למטרות, לשוניות התלמידים ולמאפייני תחום התוכן

שילוב מושכל של תקשוב וטכנולוגיות

תכנון סביבות למידה מתאימות בכיתה ומחוץ לכיתה

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

- **מטרות השיעורים בהירות**, תואמות את תכנית הלימודים ומנוסחות ברמת תלמיד/ה, קבוצה וכיתה
- קיימת **התייחסות למטרות ידע, מיומנויות וערכים בתכנון**
- מטרות הלמידה ידועות לתלמידות ולתלמידים
- **שיתוף התלמידים** בקביעת יעדי הלמידה ובאחריות להשגתם
- מטרות הלמידה משקפות **ציפיות גבוהות** מכל התלמידות והתלמידים
- המטרות מותאמות לצרכים/אילוצים של הלומדים לפני ובמהלך ההוראה
- מוגדרות מטרות הוראה נוספות **המותאמות לתנאים ולנסיבות** מגוונים בשיעור
- תכנון תכנית עבודה שנתית ותקופתית הכוללת יעדים מדידים, נאספות ראיות על מידת השגתן של המטרות
- תכנון ההוראה, למידה והערכה הינו **דינאמי** ומושפע מתוצאות ההערכה הפורמלית והלא-פורמאלית על מצב התלמידים
- בוחר ומיישם תהליכי הוראה, למידה והערכה להשגת יעדיו (בהתייחס לשוני בצרכים, בקצב הלמידה או ביכולות של התלמידים וכו')
- משתמש **במגוון שיטות, אמצעים ומסגרות** בהוראה, למידה הערכה (ובכללם: שאלות ודוגמאות, מטלות הוראה-למידה, שיעורי בית, ייצוגים ועזרים, שימוש באופנויות שונות, מסגרות למידה אישיות וקבוצתיות) המתאימים למטרות השיעור
- משלב בתהליכי הל"ה **ההתייחסות למגוון התרבותי בכיתתו**
- בוחר ומיישם תהליכי הוראה-למידה-הערכה להשגת יעדיו בהתייחס לשוני בצרכים, קצב הלמידה, היכולות של התלמידים וכו'
- משתמש באופן מושכל **בסביבות מתוקשבות בהוראה** (מתאים את התכנים כך שיהיה להם ערך מוסף בהתאם למטרות ההוראה ולשונות תלמידותיו ותלמידיו)
- מכוון את תלמידותיו ותלמידיו ללמידה בסביבות מתוקשבות.
- מטפח בקרב תלמידותיו ותלמידיו **מיומנויות קריאה, כתיבה ויצירה בסביבה דיגיטאלית**
- מפתח באופן פעיל חומרי למידה מתוקשבים
- מאתר ומשלב **חידושים טכנולוגיים** כמשאב נוסף להוראה-למידה-הערכה
- משתמש באופן שוטף **במערכות לניהול מידע פדגוגי** (מנב"ס, מנב"סנט ואחרים בהם נעשה שימוש בבית ספרו)
- משלב כלים דיגיטליים אשר מקדמים את מיומנויות המאה ה-21 כמו למידה שיתופית
- מעדכן על פי תכנית הפעילות את **המראה והארגון של סביבת הלמידה** בכיתה ומחוצה לה
- הסביבות הלימודיות בכיתה ומחוצה לה מספקות גירויי למידה לסוגיות חברתיות ואקטואליות ומגבירות את מעורבות התלמידות והתלמידים
- משתף את התלמידות והתלמידים **בארגון הסביבה הפיזית של הכיתה**, ויש עדויות לביטוי אישי ולתוצרים של התלמידות והתלמידים

יישום תהליכי הוראה וחינוך

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

מרכיבים

קביעת כללים לניהול הכיתה ויישומם

- משתף את התלמידות והתלמידים בעיצוב וביישום עקבי של נורמות **התנהגות** של הקשבה, סבלנות, סובלנות ונימוס, הופעה ולבוש, עמידה בלוח זמנים - בכיתה ומחוצה לה
- קיימות נורמות התנהגות ברורות הידועות ומיושמות ע"י רוב התלמידות והתלמידים
- מטפל **בהפרעות ובהתנגדויות** בעניינות ובשיקול דעת, תוך שמירה על יחס מכבד על פי תקנון בית הספר
- עוקב בשיטתיות אחר התנהגות התלמידות והתלמידים במטרה למנוע התנהגויות שליליות
- מאפשר לתלמידות ולתלמידים להעניק **משוב לחברותיהם ולחבריהם** על ההתנהגות
- מפעיל תהליכים **לניהול קונפליקטים ומציאת פתרון הוגן**: גישור, מו"מ, פשרה, תוך שיתוף התלמידות והתלמידים באחריות לניהול הקונפליקט. רואה באירועי קונפליקט הזדמנות ללמידה אישית וקבוצתית
- מקיים **מעגלי שיח/שיחת כיתה** לעידוד ולטיפוח שיח מיטבי בין התלמידים

התנהלות השיעורים ופעילויות למידה מגוונות (מבנה, ניצול זמן, גמישות ותקשוב)

- עוסק בנושאים הנלמדים **מהיבטים שונים** ועומד על הקשרים ביניהם
- **מנהל דיון משמעותי** עם התלמידות והתלמידים
- מקיים חלוקה מותאמת בין למידה בשיעור ובין למידה בין השיעורים (שיעורי בית)

בהירות בארגון התוכן, בשאלות ובהנחיות לתלמידים

- מחבר את תוכן השיעור לתוכן בשיעורים קודמים
- מארגן את התכנים הנלמדים בשיעור **ברצף לוגי ומוגן** לתלמידים, המקל על הבניית ידע חדש על ידע קיים, תרגול והעמקה
- מנסח שאלות והנחיות לתלמידים **בהירות ובהתאמה** ליכולות התלמידים, והדבר מתבטא בתגובות ענייניות לשאלות ולהנחיות

השתתפות ומעורבות תלמידים

- נוקט באסטרטגיות מכוונות להגברת **מעורבות תלמידים בשיעור** ומוטיבציה ללמידת התוכן
- מזהה ומניב באופן אפקטיבי כאשר **תלמידות ותלמידים אינם מעורבים** ו/או אינם מגלים עניין בשיעור
- מפגין יחס מכבד ומשדר **ציפיות גבוהות** מתלמידים שאינם מפגינים עניין ומעורבות בשיעור
- ההשקעה ואיכות הביצוע של מטלות מעידות על **עניין וסקרנות** של רוב התלמידים לתוכן הנלמד
- התלמידות והתלמידים מקבלים עליהם **אחריות לשמירה נאותה ולטיפוחה של סביבת הלמידה**
- מכוון **ללמידה עצמאית ופעילה**

אקלים בטוח ויחסי גומלין בכיתה

- יוצר **אווירת לימודים מכילה ובונה אמון**, המאפשרת לשאול ולטעות, מעודדת להביע ידע ועמדה בכתב ובעל פה ומעודדת נטילת סיכונים מחשבתיים
- יש גילויים של **תקשורת מנומסת** ותומכת בקרב התלמידות והתלמידים
- הכיתה מתנהלת **כקבוצה חברתית** מנובשת: חיבה, עזרה הדדית, פרגון
- **התקשורת רב-כיוונית** (גם בין התלמידות והתלמידים) תוך הקשבה ורצון להבין את האחרות והאחרים, נכונות להביע דעות שונות, ספקנות וניסיון לשכנע תוך שמירה על הכבוד
- מטפח **מיומנויות תקשורת ויצירתיות** ומעודד שיתוף פעולה

הערכה ומשוב

מרכיבים

יכולת איתור קשיי חשיבה והבנה וקשיים רגשיים וחברתיים

משוב מקדם למידה בשיח כיתה ועל תוצרים כתובים

בחירת כלי הערכה בהלימה למטרות ולצרכי התלמידים

שימוש מושכל בכלי הערכה סטנדרטיים ובית ספריים

"אצבע על הדופק" לניטור התקדמות התלמידים

שיתוף התלמידים בהערכה ובמשוב

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

- מבסס את ההוראה, למידה והערכה באופן שיטתי על ידע (תיאורטי ו/או מעשי) בנוגע **לדרכי למידה וקשיים אופייניים בתחום הדעת** (תפיסה מושגית, שגיאות נפוצות, תפיסות מוטעות וכו')
- יודע כיצד מתפתח הידע אצל תלמידים ותלמידות **וידוע לזהות טעויות אופייניות**
- מזהה ומתייחס באופן אפקטיבי לאירועים בכיתה המעידים על **קשיים רגשיים או חברתיים** של תלמידות או תלמידים
- **אוסף ראיות** כדי לזהות את קשיי התלמידים
- מפגין מחויבות ל**שיפור הלמידה** של התלמידים
- משתמש בהערכה כחלק מהליך הלמידה כדי להתאים את ההוראה
- מספק **משוב והערכה מקדמי למידה** בהתייחס לתשובות, מטלות וביצועים בשיעור ובשיעורי הבית
- נותן **משוב אישי, דיפרנציאלי, מכבד** המתייחס גם להיבטים רגשיים ומוטיבציוניים
- נותן משוב ספציפי המתמקד הן בנקודות חוזק והן בהיבטים הדורשים שיפור
- מעניק לתלמידיו משוב נומק, בונה ומחזק **בהתאם לביצועי הלמידה** שלהם ובמטרה לסייע להם להפנים את יעדי הלמידה ולהיות מודעים למידת התקדמותם
- מעודד את תלמידיו להתייחס למשוב ולפעול בהתאם
- נותן **משוב אפקטיבי** במהלך השוטף של השיעור (לא רק משוב מאשר או מעריך)
- נותן משוב כתוב ודבור המעביר מסר של **ציפיות גבוהות** ומותאמות מכל תלמידה ותלמיד
- מבצע **הערכה של הלמידה והערכה לשם למידה**
- בקיא בשימוש **במגוון טכניקות של מדידה והערכה** ויודע להתאימן להקשר שבו מתקיימת הלמידה
- משתמש ב**שיטות ובכלים מגוונים** להערכת מגוון כישורים (חשיבה גבוהה, מיומנויות רגשיות וחברתיות, מיומנויות מטא קוגניטיביות)
- מכיר בחשיבותן ובערכן של **חלופות בהערכה** ומשתמש בהן, לצד שימוש בשיטות ובכלים מסורתיים של הערכה (מטלות ביצוע, פורטפוליו ועוד)
- מתאים את כלי ההערכה **לשונות הלומדים**
- יודע **להעריך את הנושאים הרלוונטיים** לתחום הדעת ולתכנית הלימודים, כולל דרישות המדידה וההערכה הקבועות בהנחיות משרד החינוך
- מבצע **הערכות מעצבות והערכות מסכמות** כדי להבטיח את התקדמות התלמידים, באופן מאוזן
- מנתח ומסיק מסקנות מממצאי ההערכה
- מאתר ומזהה **כשירויות ופערים קוגניטיביים**, רגשיים, חברתיים והתנהגותיים בקרב כלל התלמידות והתלמידים ובונה תכנית התערבות מתאימה לצמצום הפערים
- מזהה את הנושאים שבהם מתקשה מרבית הכיתה כדי לעבוד שוב על **הנושאים הדורשים חיזוק** ומזהה את הנושאים שבהם מתקשים תלמידים ספציפיים כדי לעבוד איתם על הנושאים הדורשים חיזוק
- בונה **תכניות התערבות** ליחידים ולקבוצות, ומעריך את תוצאותיה.
- משתמש במידע הרלוונטי מניטור התקדמות התלמידים, על מנת לקבוע **יעדים חדשים**
- מנהל **תיעוד מקיף** של ביצועי הלמידה של כל תלמיד ומשתמש בו בזמן אמתי כדי למפות, לאבחן, להתאים את ההוראה ולהעניק משוב
- מוודא שהלומדים מודעים להתקדמותם
- עוקב אחרי ההתקדמות האישית של כל תלמיד ואחר ההתקדמות הכיתתית
- משתף ומתייעץ עם **מורים עמיתים** לגבי ביצועי התלמידים
- **משתף את התלמידים** ביעדי הלמידה ובפיתוח מחוונים להערכת מידת השגתם
- משלב מרכיבי **הערכה עצמית ורפלקציה** של תלמידים
- משלב **הערכת עמיתים** בתהליכי המשוב וההערכה
- מאפשר לתלמידים **בחירה בין משימות הערכה**
- מקיים **דיונים בכיתה** בעקבות בדיקת תוצר הערכה

המורה כאדם לומד

למידה והתמקצעות לאורך הקריירה

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

מרכיבים

מזהה את צרכי ההתפתחות המקצועית שלו/שלה

מבנה את ההתפתחות המקצועית בראייה רב-שנתית

יישום הנלמד באופן מושכל בעשייה השוטפת

- מזהה במפת הממדים את **צרכי הפיתוח המקצועי** שלו על בסיס מטרות וצרכי בית-הספר וצרכים ויעדים אישיים (תוך מודעות לאתגרים ולחוזקות).
- **מסתייע בבעלי תפקידים ובעמיתים** לזיהוי צרכי ההתפתחות המקצועית שלו
- משקיע זמן משמעותי בהתפתחות אישית מתוך הנעה פנימית, **לשיפור מתמיד**
- **אוסף מידע על תהליכי פיתוח מקצועי** שונים שנותנים מענה לצרכיו, בוחן את התהליכים השונים ובוחר את התהליך המתאים עבורו מתוך שיקולים מקצועיים
- בוחר תהליכי פיתוח מקצועי בהתאם **למטרות האישיות והבית ספריות**
- בוחר תהליכי פיתוח מקצועי תוך הפקת לקחים מתהליכי למידה קודמים
- בונה **תכנית התפתחות מקצועית רב-שנתית** שמבטאת רצף והעמקה וכוללת שגרות לבחינה וליישום (יעדים ברורים, ל"ז ועוד)
- **בוחן ומעדכן** את תכנית ההתפתחות המקצועית הרב-שנתית שלו, תוך שיח עם הגורמים הרלוונטיים בבית הספר
- תוכנית ההתפתחות המקצועית הרב-שנתית של המורה כוללת למידה פנים וחוץ בית ספרית
- משתמש באסטרטגיות, כלים ומיומנויות הוראה שלמד באופן המותאם לתלמידים ולכיתה
- בוחן ומפתח את **תפיסות ההוראה** שלו בעקבות תהליכי הפיתוח המקצועי בהם השתתף
- **מפתח את הידע המקצועי שלו** בעקבות תהליכי הפיתוח המקצועי בהם השתתף

המורה כאדם לומד

למידה שיטתית מהעשייה

מרכיבים

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

- מציב שאלות על ההוראה שלו לצרכי למידה עצמית, כחלק משגרת העבודה - עושה שימוש בכלים לתהליך רפלקטיבי (למשל: יומן רפלקטיבי, ניתוח מקרה, צילום שיעור ועוד) - פועל לקבלת משוב על עשייתו מגורמים נוספים ומשתמש במשוב ככלי ללמידה ולשיפור ההוראה - המורה מבצע תהליכי למידה מהצלחות ומאתגרים	שיפור ההוראה בעזרת שגרת רפלקציה על העשייה השוטפת
- ממפה נתונים כמותיים של תלמידיו במבחנים ועבודות ולומד מכך על ההוראה שלו - ממפה נתונים כמותיים של תלמידיו במבחנים ארציים (בגרורות, מיצ"ב, תמונה חינוכית) ולומד מכך על ההוראה שלו - ממפה נתוני אקלים בית-ספריים ולומד מכך על ההוראה שלו	שיפור ההוראה על בסיס נתונים
- מנתח תשובות של תלמידיו במבחנים ולומד מכך על ההוראה וההערכה שלו - מנתח תוצרי עבודות של תלמידיו ולומד מכך על ההוראה וההערכה שלו	שיפור ההוראה על בסיס תוצרי תלמידים

המורה כאדם לומד

למידה עם עמיתים

מרכיבים

השיח עם עמיתים מכון לשיפור הלמידה של התלמידים

יחסי אמון ונורמות של שיתוף

מכוונות למטרות משותפות עם עמיתים

תיאורים התנהגותיים בביצוע מיטבי

- מבצע עם עמיתים **רפלקציה משותפת** על תהליכי הוראה- למידה-הערכה בעקביות ולאורך זמן
- מפתח עם עמיתים כלים **לשיפור תהליכי הוראה-למידה-הערכה**
- מנתח עם עמיתים **נתונים על למידת התלמידים** ממקורות מידע שונים באופן סדיר
- תורם לדיונים עם עמיתים המכוונים לשיפור ההוראה בפורומים שונים בבית-הספר
- מקפיד על **כללי אתיקה** של שיח משתף, מכבד ומוגן
- **משתף בטעויות** ומעודד אחרים ללמוד מטעויות
- **משתף בחוזקות** ובידע שצבר מניסיונו ומתהליכי הפיתוח המקצועי שהשתתף בהם
- תורם פעיל לעבודת העמיתים
- **משתף בקושי/דילמה** ומעלה סוגיות לדיון בצוות
- שותף במתן פתרונות לדילמות של עמיתיו
- מאפשר לעמיתים **לצפות בו בהוראה**, תוך קיום דיאלוג בעקבות הצפייה, לצורך למידה הדדית
- משתף עמיתים **בצרכי הלמידה שלו** ומאחר עמיתים השותפים לצורך זה
- שותף בהגדרת המטרות שבלמידת עמיתים
- קשוב לצרכי הלמידה של עמיתיו
- מהווה **כתובת** להתיעצות לעמיתים